

Català als jutjats

Com que ja fa uns dies que l'independentisme està en el punt de mira del procés judicial espanyol, repassarem alguns mots relacionats amb el món jurídic que, per desgràcia, últimament van en boca de tothom i que es diuen incorrectament. Com que el català té poca trajectòria històrica en l'administració de justícia, encara es produeixen molts calcs del castellà. Per usar-lo adequadament, és molt útil consultar el *Manual de llenguatge judicial*, publicat el 2003 pel Departament de Justícia i Interior.

Un dels verbs que sovint s'usen malament és *decretar*. Aquest verb significa 'ordenar per mitjà d'un decret' i no pas a través d'una resolució judicial. Per tant, direm que "La jutgessa ha disposat presó provisional per als vuit consellers i el vicepresident" i no "ha decretat presó".

Una altra paraula jurídica incorrecta en català és *auto*. *Auto* només és l'abreviatura d'*automòbil* i no es pot fer servir en el sentit de resolució judicial, que és *interlocutò-*

Sabíeu que...

El verb *sobreseure* es conjuga com *seure*, per tant el participi és *sobreseït* i no *sobreseït*.

ria. Per exemple, "la interlocutòria de presó era conjunta per a tots els investigats", i no "l'auto de presó". En canvi, *autos* en castellà es tradueix per *actuacions* en català, que és el conjunt de documents que formen un procediment judicial ("Trameteu les actuacions a l'Audiència").

Un altre grup de paraules que poden portar confusió són *testimoniança*, *testimoniatge* i *testimoni*. Totes tres són sinònimes quan fan referència a la transcripció total o parcial d'un document avalada per un fedatari, la prova d'alguna cosa o la declaració d'algú que ha vist o sentit una cosa per tal de provar un fet. Per exemple, "Us trameto aquest escrit amb la testimoniança (o *testimoniatge* o *testimoni*) de la interlocutòria".

Els substantius *arxiu* i *arxivament* també es poden confondre. Un arxiu és un conjunt de documents o el lloc on es guarden, i l'arxivament fa referència a l'acció d'arxivar. Per exemple, direm "la fiscalia s'oposa a l'arxivament de la causa" (i no "l'arxiu de la causa").

Esperem que ben aviat puguem fer servir el llenguatge polític i no el judicial per parlar del procés d'independència. *

Llengua i pàtria

No és una opinió: els grans lingüistes catalans (morts) van demostrar en vida que l'estudi de la llengua comportava un amor incondicional a la pàtria. A vegades aquesta determinació els exigia fer accions de coratge evident, palpable, que els grans lingüistes catalans d'ara, vius, no fan ni morts.

Arran de la publicació de *Llengua i pàtria*, de Joan Coromines, el lector pot descobrir a través d'una colla de discursos, articles, cartes... com el lingüista barceloní va encarnar "l'exemple obstinat de servei a la pàtria". A costa de perdre honors.

De tots els exemples que presenta el llibre, que en són molts, només en destaco un: la carta que Joan Coromines va escriure al rei d'Espanya, aleshores Joan Carles I, el 13 de setembre de 1982. "Gràcies per la distinció [... però] la decisió ha estat presa per una iniciativa governamental i jo no puc acceptar, i retorno, un premi enviat per un govern que redueix al mínim els drets de la meua pàtria, esquarterada en províncies [...] i subvenciona els petits grups que ataquen la unitat del català". El 1982 Coromines no era un desconegut.

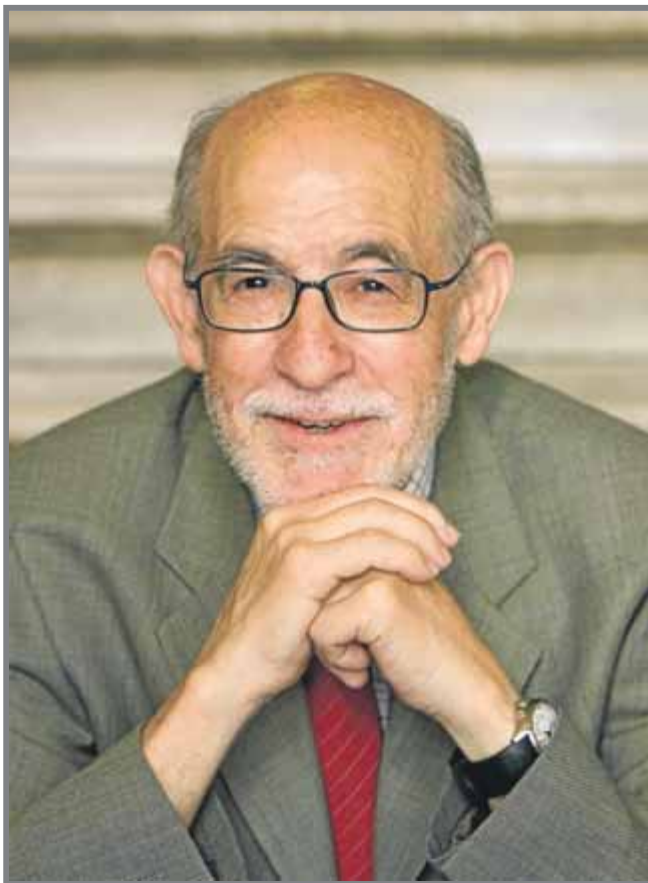
Les excursions de Coromines també demostren que no les movia el lleure. Amb la pujada al poder de Primo de Rivera, el gran romanista va entendre que "allò acabaria malament i [que] arribaria un dia en què ens hauríem de tirar a la muntanya". Per això el lingüista va fer i transcriure gairebé cinc-centes excursions en trenta-un anys (1923-1954). El motiu era filològic? No. El motiu era polític, de compromís autèntic amb la pàtria. "Francesc Macià sabia l'objecte a què eren destinades aquelles excursions".

També Pompeu Fabra va abocar-se a la llengua i al país. I, per exemple, es va exposar al perill de ser detingut quan el

26 de novembre de 1947 es va plantar a Andorra la Vella per fer el testament en català.

També són famoses les paraules de Joan Solà va adreçar als diputats i a les diputades del Parlament de Catalunya l'1 de juliol del 2009. "Aquest poble no pot ni vol suportar ni un minut més de sentir-se subordinat o escarnit per cap altre. [...] Aquesta llengua no pot ni vol sentir-se ni un minut més inferior a cap altra."

En començar l'article m'he referit als grans lingüistes catalans d'avui en dia. Són grans i en són més dels que hi havia

Joan Solà es va adreçar als diputats i a les diputades del Parlament de Catalunya l'1 de juliol del 2009
PERE VIRGILI

fa un segle (però ara duen uns altres noms més tècnics: dialectòlegs, lexicògrafs, morfòlegs...). Aquests signen manifestos quan no s'hi juguen res, o no els signen per si les companyies no els agraden. S'estan sovint darrere els textos, esperant que uns altres defensin la democràcia... i la pàtria. I no lideren res. Parlo dels grans lingüistes vius, dels de primera línia, que, drets com un pal, s'arrauleixen com verms per signar els projectes que envien al ministeri (espanyol). A la recerca de diners, no tenen vergonya de fer constar el servilisme en cada publicació. Savis de paper. Són els homes i les dones que entenen que llengua i pàtria no es barregen. Són ells tan purs, i elles tan pures. *